

Sygn. akt: I 1 C 201/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni, I Wydział Cywilny - Sekcja d/s Rozpoznawanych w Postępowaniu Uproszczonym
w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Jank
Protokolant:	Sekretarz sądowy Katarzyna Chachulska

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2021 r. w Gdyni

sprawy z powództwa **E. O. (1) i I. C.**

przeciwko A. Towarzystwu (...) ñ (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą W. i J. K. (1)

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanych (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódek I. C. i E. O. (2) kwoty po 850 zł (osiemset pięćdziesiąt złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 8 lipca 2018 r. do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że zapłata przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z nich,

II. Umarza postępowanie co do żądania odsetek za opóźnienie od kwoty 3000 zł (trzy tysiące złotych) od 8 do 9 lipca 2018 r.

III. Oddala powództwo w pozostałym zakresie,

IV. Ustala, że powódki wygrały spór w 19 %, a pozwani w 81% i w takim stosunku obciąża strony kosztami postępowania, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

Sygnatura akt: I 1 C 201/20

UZASADNIENIE

Powódki E. O. (1) i I. C. wniosły pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. i J. K. (1) o zapłatę solidarnie kwoty 3.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 lipca 2018r. do dnia zapłaty tytułem kosztów najmu pojazdu zastępczego, kwoty 5.400 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 czerwca 2018r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za szkodę całkowitą, a także kwoty 500 zł tytułem zwrotu kosztów ekspertyzy rzeczoznawcy.

W uzasadnieniu pozwu powódki podniosły, że w dniu 6 czerwca 2018r. doszło do kolizji, w której został uszkodzony samochód stanowiący wspólną własność powódek. (...) kolizji był J. K. (1), który był ubezpieczony w zakresie OC w (...) S.A. Pozwany ubezpieczyciel wycenił wartość pojazdu przed szkodą na 14.400 zł, wartość pojazdu w stanie uszkodzonym na 2.200 zł, za koszt naprawy na 12.200 zł. Nie zgadzają się ze stanowiskiem pozwanego powódka złożyła reklamację, zażądała ekspertyzę sporządzoną przez rzeczoznawcę, zgodnie z którą wartość pojazdu

przed szkod¹ wynosi³a 20.300 z³, a koszt naprawy na 26.922,01 z³, a także wnio³a o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. W niniejszej sprawie powódki domagaj¹ się zas¹dzenia różnicy pomiędzy rzeczywistymi kosztami najmu pojazdu zastępczego (5.700 z³) a kwot¹ wyp³acon¹ przez zak³ad ubezpieczeń (2.700 z³), różnicy pomiędzy odszkodowaniem z tytu³u szkody ca³kowitej wyp³aconym przez ubezpieczyciela (12.700 z³) a ustalonym przez rzeczoznawcê (18.100 z³), wynikaj¹cej z zani³żenia warto³ci pojazdu w stanie nieuszkodzonym, a także zwrotu kosztów sporz¹dzenia ekspertyzy (500 z³).

(pozew k. 3-12)

Pozwany J. K. (1) wnio³s o oddalenie powództwa w ca³o³ci, kwestionuj¹c roszczenie co do zasady i wysoko³ci i popieraj¹c stanowisko ubezpieczyciela co do wysoko³ci szkody ca³kowitej. Pozwany zakwestionowa³ zasadno³æ, okres najmu i wysoko³æ stawki czynszu najmu, a także zwróci³ uwagê, że powódki nie by³y zainteresowane propozycj¹ pozwanego zorganizowania samochodu zastępczego przez zak³ad ubezpieczeń. Nadto, zarzuci³, że poniesione koszty ekspertyzy nie pozostaj¹ w adekwatnym zwi¹zku przyczynowym ze szkod¹.

(odpowied³ na pozew k. 68-74)

Pozwany (...) S.A. z siedzib¹ w W. wnio³s o oddalenie powództwa w ca³o³ci. Pozwany zakwestionowa³ warto³æ dowodow¹ ekspertyzy przedstawionej przez powódki, wskazuj¹c, że stanowi ona wy³cznie poparcie stanowiska strony, a tym samym powódki nie przedstawi³y żadnego dowodu potwierdzaj¹cego zasadno³æ dochodzonego roszczenia. Pozwany wskaza³, że ustali³ warto³æ pojazdu powódek marki J. (...) przed szkod¹ na kwotê 14.900 z³, za³ warto³æ pozosta³o³ci na kwotê 2.200 z³, tym samym kwota odszkodowania winna wynosiæ 12.700 z³. Pozwany zarzuci³, że strona powodowa nie wykaza³a faktu posiadania przez pojazd wyposażenia, które uzasadnia³oby przyjęcie wy³szej warto³ci, a także wskaza³a, że niezasadnym jest zastosowanie korekty za stan utrzymania i dba³o³æ pojazdu, a także korekty z tytu³u wcze³niejszych napraw i serwisowania pojazdu z uwagi na nieudokumentowanie okoliczno³ci stanowi¹cych podstawê zastosowania ww. korekt. Pozwany również zakwestionowa³ roszczenie o zwrot kosztów ekspertyzy, podnosz¹c, że nie stanowi on normalnego nastêpstwa szkody, a także o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. Ubezpieczyciel wskaza³, że powódki mog³y wynaj¹æ pojazd zastępczy za kwotê ni³sz¹ ni³ ð¹dana, a także podniós³, że w toku postêpowania likwidacyjnego przes³a³ powódkom informacjê o mo³liwo³ci wynajêcia pojazdu w wypo³życzalniach wspó³pracuj¹cych z pozwanym, a w przypadku skorzystania z innej oferty mog¹ wnies³æ o refundacjê kosztów do kwoty stosowanej przez pozwanego za dobê najmu. Zdaniem ubezpieczyciela, skoro powódki zdecydowa³y siê wynaj¹æ pojazd nale¹cy do segmentu C (ni³szego ni³ uszkodzony) to zwrot kosztów winien obejmowaæ stawki w³a³ciwej dla tego ni³szego segmentu.

(odpowied³ na pozew k. 93-100)

W toku sprawy powódki cofnê³y pozew w zakresie ð¹dania odsetek za opó³nienie z tytu³u zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres od 8-9 lipca 2018r.

(protokó³ rozprawy z dnia 11 sierpnia 2020r. k. 217)

(...) stan faktyczny:

W dniu 6 czerwca 2018r. w G. oko³o godz. 12:40 na ul. (...) J. K. (1) - kieruj¹cy samochodem marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...) najecha³ na ty³ samochodu marki J. (...) o numerze rejestracyjnym (...). (...)#cicielkami

samochodu marki J. w udziałach po 1/2 części były powódki E. O. (1) i I. C.. Sprawca kolizji J. K. (1) został ukarany mandatem karnym.

(dowód: kopia dowodu rejestracyjnego k. 18, zaświadczenie Komendy Miejskiej Policji w G. k. 20)

W dniu 7 czerwca 2018r. powódka E. O. (1) zawarła z sędzią D. (...) najmu pojazdu zastępczego marki B. (...) rok produkcji 2009 na okres 30 dni tj. do dnia 8 lipca 2018r. Stawka czynszu wynosiła 190 zł. W dniu 8 lipca 2017r. powódka zwróciła pojazd zastępczy. Koszt najmu został zapłacony przez E. O..

(dowód: umowa najmu pojazdu zastępczego k. 40, protokół zwrotu pojazdu zastępczego k. 41, zeznania świadka A. O. p. 3. CD k. 220)

Samochód zastępczy był powódce potrzebny m.in. w celu dowożenia pacjentów do placówek medycznych na badania. (...) świadek E. O. (1) posiada samochód dostawczy marki I..

(dowód: zeznania świadka A. O. p. 3. CD k. 220, przesłuchanie powódki E. O. (1) p. 3. CD k. 220)

Samochód powódek marki J. (...) rok produkcji 2003 w wersji #E.# (na rynku polskim odpowiadająca wersji #H.#) posiada wyposażenie dodatkowe w postaci: (...), dachu regulowanego elektrycznie, elektronicznego przełącznika opaskowego hamulca ręcznego, kierownicy wielofunkcyjnej, lakieru metalizowanego, spryskiwaczy reflektorów, szyby przedniej ogrzewanej, podgrzewanego fotela kierowcy i fotela pasażera, reflektorów ksenonowych, rolety przeciwsłonecznej tylnej szyby regulowanej elektrycznie, skrzyni biegów automatycznej sześciostopniowej, systemu nawigacji z 7" calowym ekranem dotykowym, systemu ostrzegania o przeszkodzie z tyłu, tapicerki ze skóry #I.#, tarcz kół aluminiowych 17" calowych, wycieraczki z czujnikiem deszczu, zestawu mat podłogowych, zmieniarce CD.

(dowód: pisemna opinia (...) sądowego z zakresu techniki samochodowej P. T. k. 236-246 wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 292-296 i ustną opinią uzupełniającą p. 3. CD k. 339, zeznania świadka A. O. p. 3. CD k. 220, przesłuchanie powódki E. O. (1) p. 3. CD k. 220)

Sprawca kolizji był objęty ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy (...) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartej z pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W.. Powódka E. O. (1) zgłosiła szkodę pozwanemu towarzystwu ubezpieczeń. Pismem z dnia 2 lipca 2018r. pozwany poinformował o ustaleniu wartości pojazdu przed szkodą na kwotę 14.400 zł, wartości pojazdu w stanie uszkodzonym na kwotę 2.200 zł, a także o ustaleniu wartości szkody na kwotę 12.200 zł. W dniu 5 lipca 2018r. pozwany wypłacił powódce kwotę 12.200 zł z tytułu odszkodowania za poniesioną szkodę całkowitą.

Powódka zleciła rzeczoznawcy samochodowemu (...) sporządzenie ekspertyzy dotyczącej wartości pojazdu w stanie nieuszkodzonym. Zgodnie z opinią tego rzeczoznawcy wartość samochodu przed szkodą wynosiła 20.300 zł. Za sporządzenie opinii powódka poniosła koszt w kwocie 500 zł.

Pismem z dnia 11 lipca 2018r. powódka zgłosiła reklamację, dochodząc do niej ekspertyzę sporządzoną przez rzeczoznawcę samochodowego, wnosząc o dopłatę odszkodowania i zwrot kosztów sporządzenia ekspertyzy w kwocie 500 zł. (...) z dnia 13 sierpnia 2018r. pozwany dopłacił powódce kwotę 500 zł tytułem odszkodowania za szkodę całkowitą.

Dopiero, pismem z dnia 30 lipca 2018r. powódka wniosła o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 5.700 zł. (...) z dnia 13 sierpnia 2018r. pozwany przyznał powódce kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Pismem z dnia 20 sierpnia 2018r. powódka wniosła odwołanie od decyzji ubezpieczyciela, wnosząc odwołanie w terminie 14 dni kwoty 3.000 zł z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego. (...) z dnia 27 sierpnia 2018r. pozwany podtrzymał swoje wcześniejsze stanowisko.

(dowód: potwierdzenie zgłoszenia szkody, pismo pozwanego z dnia 2 lipca 2018r., potwierdzenia dokonania przelewów bankowych, reklamacja z dnia 11 lipca 2018r., pismo powódki z dnia 30 lipca 2018r., decyzja pozwanego z dnia 13 sierpnia 2018r., odwołanie z dnia 20 sierpnia 2018r., decyzja pozwanego z dnia 27 sierpnia 2018r. [w:] akta szkody nr 1046749 p³yta CD k. 106, faktura VAT nr (...) k. 30, ekspertyza (...) k. 31-38)

Wartość rynkowa samochodu marki J. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w stanie nieuszkodzonym wynosiła 16.600 zł. Samochód powódek jest lokowany w segmencie rynkowym E. Uzasadniony czas korzystania z pojazdu zastępczego wynosi 34 dni. Koszt najmu pojazdu zastępczego należnego do klasy E przez okres 30 dni wyniósłby od 5.070 zł do 11.970 zł.

(dowód: pisemna opinia (...) sędziwego z zakresu techniki samochodowej P. T. k. 236-246 wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 292-296 i ustną opinią uzupełniającą p³yta CD k. 339)

(...)y, co następuje:

Przebieg stanu faktycznego (...) na podstawie dowodów z dokumentów, dowodu z zeznań świadka A. O., dowodu z przesłuchania powódki E. O. (1), a także dowodu z opinii (...) sędziwego z zakresu techniki samochodowej P. T.

(...) zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy, (...) nie dopatrzeć się żadnych podstaw do kwestionowania autentyczności i wiarygodności przedłożonych przez strony dokumentów prywatnych w postaci akt szkody, korespondencji stron, a także faktur (...) poniesione przez powódkę koszty wykonania prywatnej ekspertyzy. (...) na uwadze, że żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności tych dokumentów, ani też nie kwestionowała treści oświadczeń zawartych w tych dokumentach. Późsze dokumenty nie budziły także żadnych wątpliwości (...), albowiem nie nosiły żadnych śladów przerobienia, podrobienia czy innej ingerencji. W tym stanie rzeczy (...), że przedmiotowe dokumenty przedstawiały rzeczywisty przebieg postępowania likwidacyjnego prowadzonego przez pozwanego przed ubezpieczycielem po kolizji drogowej z dnia 6 czerwca 2018r.

Natomiast żadnej wartości dowodowej nie miała prywatna ekspertyza sporządzona na zlecenie powódki przez rzeczoznawcę motoryzacyjnego (...). W świetle opinii (...) sędziwego P. T. należało uznać, że ekspertyza została sporządzona w sposób wadliwy, w szczególności nie uwzględniono w niej faktycznego wyposażenia standardowego i dodatkowego pojazdu, a także zastosowano nieuzasadnione korekty, a tym samym wskazana w tej ekspertyzie wartość pojazdu nie odpowiada rzeczywistej wartości przed szkodą.

(...) faktycznych w sprawie (...)ciowo oparł się na zeznaniach świadka A. O. i powódki E. O. (1). Zależy należało, iż zeznania wymienionych osób odnośnie wyposażenia dodatkowego pojazdu w części koreluje z opinią biegłego sędziwego. Nadto, zeznania te nie budziły wątpliwości w zakresie dotyczącym okoliczności zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego, w tym zapłaty tych kosztów przez powódkę E. O..

Za w pe³ni wiarygodny dowód w sprawie (...) z zakresu techniki samochodowej P. T.. Zdaniem (...) opinia ta zosta³a sporz¹dzona w sposób profesjonalny, z uwzglêdnieniem ca³okszt³tu materia³u dowodowego. Przedstawione przez bieg³ego wnioski co do wyposażenia pojazdu, jego warto[#]ci w stanie nieuszkodzonym, a takêe wysoko[#]ci czynszu najmu s¹ kategoryczne, dobrze uzasadnione, a takêe nie budz¹ w¹tpliwo[#]ci (...) w #wietle zasad logicznego rozumowania oraz do#wiadczenia życiowego. W opiniach (...) bieg³y T. w sposób rzeczowy, logiczny i przekonywuj¹cy odniós³ siê do wszystkich zarzutów zg³oszonych przez stronê powodow¹, w szczególno[#]ci wyja[#]ni³ sposób ustalenia wyposażenia dodatkowego pojazdu, a takêe wskaza³ na wady ekspertyzy sporz¹dzonej na etapie przedprocesowym na zlecenie strony powodowej.

Natomiast, na podstawie art. 2352 § 1 pkt 3 kpc (...) wnioski o dopuszczenie dowodu z zezna[#] #wiadków D. (...) i A. B.życha oraz o dopuszczenie dowodu z nagrania rozmowy telefonicznej pomiêdzy powódk¹ a pracownikiem pozwanego towarzystwa ubezpiecze¹.

P. prawn¹ powództwa stanowi¹ przepisy art. 822 § 1 i 4 kc i art. 8241 § 1 kc oraz art. 13 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowi¹zkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Zgodnie z art. 822 § 1 i 4 kc przez umowê ubezpieczenia odpowiedzialno[#]ci cywilnej zak³ad ubezpiecze¹ zobowi¹zuje siê do zap³acenia okre[#]lonego w umowie odszkodowania za szkody wyrz¹dzone osobom trzecim, wzglêdem których odpowiedzialno[#]æ za szkodê ponosi ubezpieczaj¹cy albo osoba, na której rzecz zosta³a zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania w zwi¹zku ze zdarzeniem objêtym umow¹ ubezpieczenia odpowiedzialno[#]ci cywilnej moêe dochodziæ roszczenia bezpo[#]rednio od zak³adu ubezpiecze¹. Na mocy natomiast art. 8241 § 1 kc o ile nie umówiono siê inaczej, suma pieniêdza wyp³acona przez zak³ad ubezpiecze¹ z tytu³u ubezpieczenia nie moêe byæ wyêsza od poniesionej szkody. Z tre[#]ci art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowi¹zkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz.U. z 2018r. poz. 473) wynika, iê w obowi¹zkowych ubezpieczeniach odpowiedzialno[#]ci cywilnej odszkodowanie wyp³aca siê w granicach odpowiedzialno[#]ci cywilnej podmiotów objêtych ubezpieczeniem, nie wyêiej jednak niê do wysoko[#]ci sumy gwarancyjnej ustalonej w umowie.

Dla rozstrzygniêcia niniejszej sprawy istotne znaczenie mia³y takêe przepisy art. 361 § 2 kc, zgodnie z którym w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniós³, oraz art. 363 § 1 kc, który stanowi, êe co do zasady naprawienie szkody winno nast¹piæ wed³ug wyboru poszkodowanego, b¹d# przez przywrócenie do stanu poprzedniego, b¹d# przez zap³atê odpowiedniej sumy pieniêdnej, przy czym gdyby przywrócenie do stanu poprzedniego poci¹ga³o za sob¹ dla zobowi¹zanego nadmierne koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza siê do #wiadczenia w pieniêdzu.

(...) do szczegó³owych rozwaêa¹ w pierwszej kolejno[#]ci naleêy wskazaæ, êe pomiêdzy stronami nie by³o sporu co do tego, êe poniesiona przez powódki szkoda polegaj¹ca na uszkodzeniu samochodu marki J. mia³a charakter szkody ca³kowitej. Natomiast spór sprowadza³ siê do okre[#]lenia warto[#]ci tego samochodu w stanie nieuszkodzonym. W toku postêpowania likwidacyjnego pozwane towarzystwo ubezpiecze¹ oszacowa³o warto[#]æ pojazdu sprzed szkody na kwotê 14.400 z³, natomiast strona powodowa # opieraj¹c siê na wycenie sporz¹dzonej przez (...) # podnosi³a, êe warto[#]æ pojazdu sprzed szkody by³a wyêsza i by³a równa kwocie 20.300 z³. Z.êyæ naleêy, iê róênice pomiêdzy wycenami pojazdu dokonanyymi przez strony wynika³a z odmiennego okre[#]lenia wyposażenia dodatkowego i standardowego pojazdu, a takêe zastosowania róênych korekt warto[#]ci. P.êszy spór (...) w oparciu o opiniê bieg³ego P. T.. (...)êenie pojazdu bieg³y w pierwszej kolejno[#]ci wyja[#]ni³, êe w systemie (...) # Ekspert

dostępne s¹ tylko dwie wersje samochodu J. (...), w tym m.in. wersja #H.#, która odpowiada³a przeznaczonej na rynki zachodnioeuropejskie wersji #E.# (wersja samochodu powódek) z t¹ różnic¹, że # w odróżnieniu od wersji europejskiej - by³a wyposażona jedynie w pięciobiegow¹ automatyczn¹ skrzynię biegów. Samochód powódek niew¹tpliwie jest wyposażony w skrzynię sze#ciobiegow¹, co skutkowa³o przyjęciem korekty dodatniej w kwocie 388 z³ (uwzględniaj¹cej stopień amortyzacji tego elementu). Tym samym bezzasadny okaza³ się zarzut strony powodowej dotyczący pominięcia tego elementu wyposażenia i jego wp³ywu na warto#æ samochodu. (...) T. zwróci³ także uwagę na b³ędy pope³nione przez rzeczoznawc^ê sporz¹daj¹cego ekspertyz^ê na zlecenie poszkodowanych. Przede wszystkim P. T. wskaza³, że rzeczoznawca sporz¹dzi³ opini^ê dla przypadku, gdy brak jest notowań warto#ci katalogowej pojazdu z rynku krajowego. Z tre#ci ekspertyzy wynika, że przyjęto wersj^ê wyposażenia #E.#, warto#æ bazow¹ 13.400 z³ (jak dla wersji #H.#). Zdaniem bieg³ego wyposażenie standardowe zosta³o przyjęte przez J. W. z innej wersji pojazdu i by^æ mo#e innego roku produkcji. (...) natomiast wersj^ê wyposażenia #H.# z warto#ci¹ bazow¹ 13.400 z³, powiększon¹ o dodatnie korekty z tytu³u wyposażenia dodatkowego. P.ższa wersja nie posiada³a ko³a zapasowego dojazdowego (tylko normlane ko³o zapasowe), natomiast posiada³a system ostrzegania o przeszkodzie z ty³u (...), co także spowodowa³o zastosowanie korekty dodatniej. P. T. zwróci³ również uwagę na wadliwie okre#lenie rodzaju systemu nag³a#niaj¹cego przez J. W.. Rzeczoznawca jako wyposażenie dodatkowe przyj¹³ 6 sztuk g³o#ników, a także # (...)# (10 g³o#ników), podczas, gdy prawidł³owo nale#³o przyj^{1æ} wy³¹cznie 10 # g³o#nikowy (...), albowiem w pojedzie by³o tylko 10 g³o#ników, a nie 16, jak wynika³oby z ekspertyzy. Kolejny b³¹d dotyczy³ oddzielnego uwzględnienia elementu o nazwie instalacja telefonu GSM, cho#æ jest to element (...) i tym samym nie mo#e by^æ on odr#bnie wyceniany. Nadto, rzeczoznawca uwzględni³ zmieniar^{kê} na 6 p³yt CD, dodatkowe poduszki powietrzne kolanowe kierowcy i pasażera, poduszki powietrzne boczne tylne oraz siedzenia tylne dzielone asymetryczne, spojler przedni, telewizor, cho#æ nie udokumentowano w formie zdj^æ, że pojazd powódek faktycznie posiada³ takie elementy wyposażenia. Wbrew zarzutom pe³nomocnika powódek bieg³y T. uwzględni³ przy wycenie pojazdu takie elementy wyposażenia dodatkowego jak: (...), dach regulowany elektrycznie, skrzynia biegów automatyczna sze#ciostopniowa, system nawigacji z 7 # calowym ekranem dotykowym, system ostrzegania o przeszkodzie z ty³u, zmieniar^ki CD, co jednoznacznie wynika z do³¹czonej do wyceny zawieraj¹cej wyszczególnienie wyposażenia standardowego i dodatkowego. Jak wyja#ni³ bieg³y elementy wyposażenia standardowego dla danej wersji pojazdu s¹ uwzględnione w warto#ci bazowej pojazdu i z tego tytu³u nie dokonuje się #adnych dodatkowych korekt. S.#ród wymienionych przez pe³nomocnika powódek elementów wyposażenia w wersji standardowej uwzględnione zosta³y: dzielone oparcie tylnych siedzeń, poduszki powietrzne kierowcy i pasażera, poduszki powietrzne przednie boczne, kurtyny powietrzne boczne, kolumna kierownicy regulowana z pamieci¹ po³ożenia. (...) te# z nie by³o podstaw, aby ww. elementy uwzględnia^æ w ramach wyposażeniu dodatkowego. (...) T. odniós³ się również do okre#lenia korekt przez rzeczoznawc^ê sporz¹daj¹cego prywatn¹ opini^ê na zlecenie powódek, wskazuj¹c, że korekty zosta³y przyjęte w sposób niezgodny z # (...)#lenia warto#ci pojazdów nr (...)#, która okre#la sposób wyceny samochodu w systemie (...)Ekspert. Przede wszystkim nieprawid³owo uwzględniono korekt^ê za stan ogumienia. Jak wyja#ni³ bieg³y T. rzeczoznawca nie okre#li³ wysoko#ci bie#nika w poszczególnych ko³ach, a jedynie okre#li³ zu#ycie na poziomie 30 %, natomiast bez okre#lenia podania wysoko#ci bie#nika nie mo#na dokona^æ korekty. Bezzasadnie zastosowano tak#e dodatni¹ korekt^ê za stan utrzymania i dba³o#æ o pojazd w wysoko#ci 5 %. (...) T. zwróci³ uwagę, że rzeczoznawca nie udokumentowa³ ponadprzecie#nie dobrego stanu utrzymania pojazdu, uzasadniaj¹cego zastosowanie maksymalnej korekty. Z.ży^æ nale#y, i# w dacie szkody pojazd by³ pojazdem 15- letnim. Podobnie, nie ma podstaw do zastosowania korekty z tytu³u wcze#niej wykonanych napraw eksploatacyjnych. W tym przypadku również nie udokumentowano, aby pojazd przeszed³ napraw^ê obejmuj¹c¹ mechanizm różnicowy, p³osie napêdowe tylne, dr¹łki stabilizacyjne zawieszenia tylnego, ch³odnic^ê ze zbiornikiem wyrównawczym p³ynu ch³odniowego oraz

tarce hamulcowe z nakładkami osi przedniej i tylnej, nie wykazano też daty i kosztu naprawy. (...) zastosowano również korektę z tytułu liczby właścicieli, której nie stosuje się dla pojazdów starszych niż osiem lat. Podobnie, nie było podstaw do zastosowania korekty z tytułu serwisowania pojazdu, która w przypadku samochodów starszych niż 5 lat jest stosowana wyłącznie w przypadku udokumentowanych w księdze serwisowej lub rachunkami regularnych przeglądów technicznych. Tymczasem, w księdze serwisowej prowadzonej dla przedmiotowego auta widnieją jedynie wpisy o przeglądach z pierwszych pięciu lat eksploatacji pojazdu. W świetle opinii (...) T. nie było również podstaw do zastosowania dodatkowej korekty ze względu na regionalną sytuację rynkową w wysokości 10 %. (...) nie, że korekta została zastosowana w oparciu o ceny wywoławcze, a nie transakcyjne, które nie odzwierciedlają wartości rynkowej pojazdów, a nadto oferty nie pochodzą z terenu województwa (...), lecz (...). Nadto, biegły wskazał, że na terenie lokalnego rynku (...) nie występowała nadmierna podaż ani nadmierny popyt na samochody marki J. (...), co ewentualnie stanowiłoby podstawę do zastosowania takiej korekty. Wreszcie, biegły T. zakwestionował możliwość uwzględnienia korekty za indywidualny zakup za granicą z UE, wyjaśniając, że zgodnie z (...) stosowanie korekty za indywidualny zakup za granicą nie powinno przekraczać 3-letniego okresu użytkowania w Polsce od daty zarejestrowania, tymczasem przedmiotowy pojazd był użytkowany ponad 5 lat od dnia zarejestrowania go w Polsce. W świetle opinii (...) w analizowanym przypadku istniały jedynie podstawy do zastosowania dodatkowych korekt za wyposażenie dodatkowe, datę pierwszej rejestracji oraz przebieg, które zostały określone w wysokości automatycznie wskazanej przez system (...) Ekspert. W świetle obszernych, niezmiernie wnikliwych i szczegółowych wyjaśnień biegłego P. T. za całkowicie bezpodstawne należało zarzuty strony powodowej dotyczące niewłaściwego określenia wartości samochodu powódki w stanie nieuszkodzonym, w tym określenia wyposażenia dodatkowego oraz zastosowania korekt. W związku z powyższym poniesiona przez powoda szkoda całkowita stanowi różnicę pomiędzy wskazaną przez biegłego wartość samochodu w stanie nieuszkodzonym (16.600 zł) a wartością pozostałości (2.200 zł), a więc stanowi kwotę 14.400 zł. (...) na etapie postępowania likwidacyjnego została przez pozwanego ubezpieczyciela wypłacona już kwota 12.700 zł, co oznacza, że do skompensowania pozostała wyłącznie szkoda w kwocie 1.700 zł. Żywszy, iż obie powódki są współwłaścicielkami przedmiotowego samochodu w udziałach po 1/2 części, należało na rzecz każdej z nich zasądzić kwotę po 850 zł.

(...) stronami była wysokość celowych i uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego. Strona powodowa podnosiła, że poniosła z tego tytułu koszt w kwocie 5.700 zł, przy czym pozwany ubezpieczyciel zwrócił jedynie kwotę 2.700 zł, określając odszkodowanie na podstawie stawek dobowych najmu pojazdów należących do segmentu C, jak pojazd, z którego powódka faktycznie korzystała na podstawie umowy najmu pojazdu zastępczego, a nie według stawek miarodajnych dla segmentu E, do którego należał uszkodzony samochód marki J. (...). W ocenie (...) roszczenie powódki nie zasługuje na uwzględnienie. Żyłoby, iż zgodnie ze stanowiskiem judykatury wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczają koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy (...) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione (por. (...) N.śszego z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17, L.). W uzasadnieniu cytowanej (...) N.śszy stwierdził, że nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co

do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za celowe i ekonomicznie uzasadnione. K. dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana. Za przyjętą interpretację przemawia nie tylko powołana w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 17 listopada 2011 r. (III CZP 5/11) zasada proporcjonalności, nakazująca uwzględniać godne ochrony interesy poszkodowanego i dłużnika, ale także ogólniejszy wzgląd na racjonalność ekonomiczną rozwiązań prawnych. Trudno bowiem pominąć, że proponowanie przez ubezpieczycieli (we współpracy z innymi przedsiębiorcami) pojazdów zastępczych jest - ze względu na efekt skali i związane z tym efektywnością kosztów - rozwiązaniem korzystnym dla ogółu ubezpieczonych, gdyż ogranicza koszty ochrony ubezpieczeniowej (i tym samym wysokość składek). (...) takie może sprzyjać także korzystnej dla ubezpieczonych konkurencji w zakresie stawek czynszu najmu. Niesie również pewne korzyści dla samego poszkodowanego, który - korzystając z propozycji ubezpieczyciela - ma zapewnione pełne pokrycie kosztów pojazdu zastępczego, unika związanych z tym sporów i przedłożenia postępowania likwidacyjnego. W szerszej skali przyczynia się także do redukcji liczby sporów sądowych, gdyż - jak wynika z badań orzecznictwa sądów powszechnych - w³aśnie spory o zasadność stawek czynszu są najczęstszym zarzewiem procesów sądowych.

(...)ższe rozważania natury ogólnej na kanwie niniejszej sprawy należy wskazać, że powódka E. O. (1) zawarła umowę najmu pojazdu zastępczego niezwłocznie po wyrządzeniu szkody tj. w dniu 7 czerwca 2018r. bez jakiegokolwiek kontaktu z pozwanym towarzystwem ubezpieczeń. Roszczenie o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego zostało zgłoszone ubezpieczycielowi dopiero w piątek z dnia 30 lipca 2018r., a więc już po zwrocie samochodu zastępczego i poniesieniu z tego tytułu wydatków. Przed zgłoszeniem powyższego roszczenia powódka nie zgłaszała ubezpieczycielowi potrzeby najmu pojazdu zastępczego ani nie informowała, że zamierza zawrzeć umowę najmu pojazdu zastępczego z innym podmiotem. W tych okolicznościach pozwany ubezpieczyciel nie miał w ogóle możliwości zaoferowania poszkodowanej możliwości najmu pojazdu zastępczego u współpracującego z nim przedsiębiorcy trudniącego się wynajmem pojazdów. W świetle przytoczonego powyżej stanowiska judykatury należało uznać, że powódka E. O. (1) naruszyła zasadę minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) i uchybiła obowiązkowi niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować jej pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Zdaniem (...) wskazane przez powódkę okoliczności dotyczącej braku zaufania do firm zajmujących się najmem pojazdów zastępczych nie usprawiedliwiają odstąpienia od wskazanej powyżej zasady. W ocenie (...) w sytuacji, gdy bez porozumienia z ubezpieczycielem powódka zawarła umowę najmu pojazdu należącego do klasy niższej niż pojazd uszkodzony, nie może domagać się zwrotu kosztów określonych stosownie do klasy samochodu o wyższej klasie. Skoro, najem pojazdu zastępczego należącego do niższego segmentu zaspokaja w pełni interesy poszkodowanej, która sama wybrała taki właśnie pojazd i z niego korzystała, to nie sposób uznać, aby koszty przenoszące koszt najmu takiego właśnie auta stanowiły koszt celowy i ekonomicznie uzasadniony. Zatem, należało uznać, że pozwany prawidłowo określił koszty najmu według stawki dobowej właściwej dla najmu pojazdów segmentu C, jak pojazd rzeczywiście wynajmowany. Tym samym (...), że nie ma podstaw do uwzględnienia roszczenia w tym zakresie.

W.#nia również nalećy, ić w odniesieniu do ć¹dania zwrotu kosztów najmu legitymacjê procesow¹ posiada³a wy³cznie powódka E. O. (1), która ponios³a te koszty. Druga z powódek nie dozna³a uszczerbku maj¹tkowego i tym samym nie mia³a legitymacji procesowej w zakresie tego ć¹dania.

Ostatnie ze zg³oszonych roszczeń dotyczy³o zwrotu kosztów prywatnej ekspertyzy zleconej na etapie postêpowania przedprocesowego. W wyroku z dnia 30 lutego 2002r., V CKN 908/00 (niepublikowany) (...) N.ćszy zaj¹³ stanowisko, će ocena, czy koszty ekspertyzy powypadkowej poniesione przez poszkodowanego w postêpowaniu likwidacyjnym mieszcz¹ siê w ramach szkody i normalnego zwi¹zku przyczynowego winna byæ dokonywana na podstawie konkretnych okoliczno#ci sprawy, a w szczególno#ci po dokonaniu oceny, czy poniesienie tego wydatku by³o obiektywnie uzasadnione i konieczne. W #wietle przedstawionego stanowiska judykatury ocena czy poniesione koszty ekspertyzy sporz¹dzonej na zlecenie poszkodowanego w postêpowaniu przed¹dowym s¹ objête odszkodowaniem przys³uguj¹cym od ubezpieczyciela z umowy odpowiedzialno#ci cywilnej, musi byæ dokonana przy uwzglêdzeniu ca³okszta³tu okoliczno#ci sprawy, a w szczególno#ci uzale#niona jest od ustalenia, czy zachodzi normalny zwi¹zek przyczynowy pomiêdzy poniesieniem tego wydatku a kolizj¹ drogow¹, oraz czy poniesienie tego kosztu by³o obiektywnie uzasadnione i konieczne takće w kontek#cie u³atwienia prawid³owego okre#lenia rozmiarów szkody przez zak³ad ubezpieczeñ.

W okoliczno#ciach niniejszej sprawy # zdaniem (...) # przedmiotowa opinia (...) zbêdna, a takće nieprzydatna do ustalenia warto#ci pojazdu w stanie nieuszkodzonym. Jak wynika z opinii (...) P. T. ekspertyza zosta³a przez (...) sporz¹dzona w sposób wadliwy. Rzeczoznawca pope³ni³ wiele istotnych b³êdów dotycz¹cych okre#lenia wyposażenia standardowego i dodatkowego pojazdu, jak również korekt, w wyniku czego dosz³o do rać¹cego zawyżenia warto#ci samochodu w stanie nieuszkodzonym. Nie sposób odnie#æ wraćenia, će przedmiotowa ekspertyza celowo zosta³a sporz¹dzona w taki sposób, aby na etapie postêpowania likwidacyjnego uzyskaæ wyćsze odszkodowanie z tytu³u poniesionej szkody ca³kowitej. W zwi¹zku z powyższym powództwo w tym zakresie podlega³o oddaleniu.

(...) zatem na wzglêdzie wszystkie przedstawione powyżej okoliczno#ci, na mocy art. art. 822 § 1 i 4 kc i art. 8241 § 1 kc oraz art. 13 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowi¹zkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, (...) od pozwanych na rzecz kaćdej z powódek kwotê po 850 z³. Na podstawie art. 481 kc (...) odsetki ustawowe za opó#nienie od dnia 8 lipca 2018r. do dnia zap³aty, albowiem szkoda zosta³a pozwanemu zg³oszona w dniu 7 czerwca 2018r., za# zgodnie z tre#ci¹ art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowi¹zkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych termin do wyp³aty odszkodowania wynosi 30 dni. Z.ćywszy, ić pozwany dysponuje fachowym zespo³em rzeczoznawców oraz niezbêdnymi #rodkami technicznymi, nie ulega w¹tpliwo#ci, će by³ w stanie ustaliæ w terminie ustawowym zakres i wysoko#æ szkody.

J.#nie, (...), će spe³nienie #wiadczenia przez jednego z pozwanych zwalania z obowi¹zku zap³aty drugiego. (...) bowiem na uwadze, će odpowiedzialno#æ pozwanych jest oparta na róćnych podstawach prawnych (odpowiedzialno#æ (...) SA wynika z umowy ubezpieczenia, a odpowiedzialno#æ pozwanego J. K. z czynu niedozwolonego), co oznacza, će po stronie pozwanych zachodzi solidarno#æ niew³a#ciwa (in solidum)

W zakresie ć¹dania odsetek za opó#nienie od kwoty 3.000 z³ za okres od 8 do 9 lipca 2018r. (...) na mocy art. 355 kpc w zw. z art. 203 kpc, albowiem w tym zakresie powódki skutecznie cofnê³y pozew.

Natomiast, w pozostałym zakresie, na mocy powołanych powyżej przepisów a contrario, (...) powództwo.

O kosztach (...) na mocy art. 100 kpc ustalając, że powódki ponoszą koszty w 81 %, a pozwani w 19 %, zgodnie ze stosunkiem, w jakim każda ze stron przegrała niniejszy spór. Jednocześnie, na mocy art. 108 kpc szczególne wyliczenie kosztów (...) referendarzowi sądowemu po prawomocnym zakończeniu niniejszego postępowania.